

НІНІ АНТОНІВНИ МАРТИНЕНКО – 80 РОКІВ

23 липня 2006 року Ніні Антонівні Мартиненко – доктору біологічних наук, головному науковому співробітнику Інституту свинарства ім. О.В. Квасницького Української академії аграрних наук – виповнюється 80.

Її трудовий стаж розпочався в суворі роки Великої Вітчизняної війни, коли в 1942 році вона, 16-річна школярка, прийшла працювати на Іркутський машинобудівний завод, що випускав бойову техніку для фронту. І лише по завершенню війни вона закінчила середню школу в м. Людиново Калужської області і вступила в 1946 році до Харківського державного університету ім. О.М. Горького. Студенткою біологічного факультету Н.А. Мартиненко виконала свою першу наукову роботу з трансплантації ембріонів на кроликах. Дослідження було здійснене під керівництвом академіка АН УРСР О.В. Квасницького в Полтавському НДІ свинарства, куди вона була направлена на переддипломну практику.

Після закінчення університету Ніна Антонівна навчалася в аспірантурі й працювала в Інституті фізіології ім. О.О. Богомольця АН УРСР (1951-

1956 та 1961-1963 рр.). Педагогічний стаж вона набула, викладаючи курси анатомії, фізіології, ембріології та гістології в Мелітопольському державному педагогічному інституті. З 1967 р. і дотепер Ніна Антонівна працює в Інституті свинарства ім. О.В. Квасницького УААН.

Головний напрям наукового пошуку Ніни Антонівни – розробка фізіологічних методів стимуляції репродуктивної функції маткового поголів'я свиней і корів.

У 1952-1957 роках Н.А. Мартиненко розкрила закономірності моторної функції матки свиней поза вагітністю, покладені в основу фракційного методу штучного осіменіння свиней, розробленого академіком О.В. Квасницьким. Пізніше вона розробила схему гормональної стимуляції овуляції обмеженої кількості фолікулів у корів із метою отримання двійнят, методи подолання яловості, хірургічну техніку накладання фістул черева та піхви для хронічного дослідження функції яєчників.

Важливою віхою на шляху наукової творчості Ніни Антонівни стало теоретичне обґрунтування причин та заходів попередження ембріональної смертності у сільськогосподарських тварин, узагальнене в монографії (Київ, видавництво „Урожай”, 1971). Уперше було розкрито біохімічну сутність біологічної різноякісності доімплантаційних ембріонів однієї генерації у свиней, вивчено внутрішньоклітинний вміст РНК та вільних SH-груп і виявлено зв'язок цих показників із конфігурацією бластомерів та виживанням ембріонів.

У 1976-1986 роках Ніна Антонівна обґрунтувала теоретично та розробила, разом з О.В. Квасницьким, спосіб полібаричної стимуляції матково-плацентарного кровообігу у свиней та обладнання для його здійснення. Це вперше дозволило подолати негативну кореляцію між багатопліддям і крупноплідністю свиней, що є недосяжним для традиційної селекції. На цій основі в 1987-1989 роках було розроблено спосіб стимуляції розвитку гістоструктур ендометрію препубертатних свинок, що в майбутньому забезпечило отримання від них вирівняного за багатопліддям і крупноплідністю приплоду.

Проаналізувавши стан трансплантації ембріонів на кінець 80-х років і узагальнивши його в монографії (1988 р.), Н.А. Мартиненко розробила разом зі своїми учнями полтавську техноло-

ЮВІЛЕЇ

гію трансплантації ембріонів свиней, яка рекомендується для застосування в генноінженерних роботах. Згодом було розроблено принципово новий спосіб нехірургічної трансплантації, що ґрунтується на використанні морфофункціональних особливостей матки свині. Цим безкровним способом, який не вимагає анестезії та фіксації реципієнтів, у 1996 році, вперше в СНД, були отримані поросята-трансплантанти. Нещодавно цей метод був істотно удосконалений з підвищенням його ефективності. Всі інноваційні розробки захищені авторськими свідоцтвами СРСР і патентами України.

Багато зусиль Ніна Антонівна разом зі своїми учнями докладає до вирішення проблеми культивування й запліднення поза організмом ооцитів та ембріонів. Важливою віхою на цьому шляху була розробка принципово нового – осциляторного – методу культивування поза організмом доімплантаційних ембріонів ссавців (Доповіді АН України, 1995).

Зараз доктор біологічних наук Ніна Антонівна

Мартиненко, з її багатим досвідом теоретика та експериментатора, знаходиться на новому злеті творчої активності, про що свідчать присудження їй Державної премії України в галузі науки і техніки 2004 року та Почесна грамота Кабінету Міністрів України 2005 року.

Висока ерудиція, принциповість, моральна чистота й порядність, постійне намагання допомогти кожному вченому-початківцю викликають до неї глибоку повагу колег. Ніна Антонівна майстерно володіє технікою роботи в Інтернеті, завдяки чому науковці Інституту завжди мають найсвіжіші наукові публікації з усього світу з будь-якої теми. Її аналітичні огляди досягнень учених США, Європи, Японії й інших країн світу з нових напрямів у репродуктивній біології сприяють своєчасності наших нових наукових розробок.

Колектив Інституту свинарства ім. О.В. Квасницького УААН бажає нашому дорогому ювіляру нових творчих успіхів, доброго здоров'я та спільної з нами роботи ще на довгі роки!

Рибалко В.П., директор Інституту свинарства ім. О.В. Квасницького УААН, доктор сільськогосподарських наук, академік УААН і РАСХН

НАЙБІЛЬША ЙОГО ЛЮБОВ – УКРАЇНЬСЬКА ІСТОРІЯ (з нагоди 60-ліття професора Миколи Якименка)

У цьому році доктору історичних наук, професорові, члену Нью-Йоркської Академії Наук М.А. Якименкові виповнюється 60 років. Цей ювілей майже збігається із ще однією досить важливою для Миколи Андрійовича датою – 35-річчям його наукової діяльності. Саме тоді, понад три десятиліття тому, випускник історичного факультету Полтавського державного педагогічного інституту ім. В. Г. Короленка став аспірантом такої значимої і відомої у наукових колах установи, як Інститут історії Академії Наук України. Та шлях ювіляра в науку був непростим, адже “протежувати” йому, селянському хлопцеві, було нікому.

Народився Микола Андрійович Якименко 4 серпня 1946 року в с. Вікторове Глухівського району Сумської області. Батьки – звичайні мешканці колгоспного села, які знали про голод і безпросвітні злидні не з книжок, а з реального (такого похмурого і безрадісного в ті часи) сільського життя. Учасник штурму німецького рейстагу Андрій Якименко працював важко, без вихідних, відпусток і заробітної плати, тому й помер рано – у 54 роки. Його сину Миколі було тоді лише 18. Про навчання відразу ж після за-

кінчення середньої школи годі було мріяти, адже матері слід було думати про допомогу іншим п’ятьом його братам і сестрам. Відтак – робота токарем Макіївського металургійного заводу на розрекламованому в той час Донбасі. Проте незгасаючий потяг до знань виявився сильнішим від гарантованих заробітків на заводі. Вже через рік Микола Якименко вступає на історичний факультет Полтавського педінституту, витримавши шалений, як на сьогодні, конкурс в одинадцять осіб на одне місце. Утримував себе сам, працюючи у вечірній час різноробочим Полтавської бавовнопрядильної фабрики. На якість навчання останнє не впливало, про що говорять 90% відмінних оцінок у його дипломі вчителя історії і суспільствознавства, отриманого у червні 1969 року. Ще студентом виявив нахил до наукової роботи, беручи участь у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт. За роботу “Сільська самооборона Новгород-Сіверського Полісся у світлі ленінського вчення про народний характер партизанського руху (1941-1943 рр.)” у 1968 році одержав Диплом II ступеня. Як відмінник навчання, без необхідного на ті часи дворічного відпрацювання, за розподілом Міністерства освіти одержав рекомендацію Вченої ради педінституту до аспірантури. Проте спроба стати аспірантом з першого разу виявилася невдалою. Незважаючи на те, що з трьох оцінок – дві були відмінними і лише іспит з німецької мови він склав на оцінку „добре”, за конкурсом було зараховано випускника Київського університету. Однак молодого вчителя з „провінції” у Києві помітили і наступного разу, у 1971 році, він уже став аспірантом заочної форми навчання. Між 1969 і 1971 роками працював учителем історії і суспільствознавства у с. Красновершка Компаніївського району Кіровоградської області і служив рядовим у лавах Радянської Армії далеко від батьківщини, у болотах Карелії. Після демобілізації деякий час працював інструктором оргвідділу Полтавського обкому комсомолу, звідки був звільнений у 1972 році формально – „за власним бажанням”, а фактично „за прояви буржуазного націоналізму”, під яким тогочасні можновладці розуміли бажання прочитати забронені на той час книги Михайла Грушевського, Миколи Костомарова, Пантелеймона Куліша та інших мислителів минулого, концепція історії

яких суттєво розходилась із баченням ідеологів КПСС та її репресивного кадебітського апарату.

Працюючи вчителем історії у СІШ № 26, написав кандидатську дисертацію на тему: „Переселенський рух на Україні в роки сталинської аграрної реформи (1906-1913 рр.)”. Чому стала звучати саме ця тема, а не та, над якою працював ще студентом? Відповідь проста: тільки членам партії начальство дозволяло працювати з документами Центрального державного історичного архіву КПУ, де якраз і концентрувались основні джерела з історії партизанського руху, про який ювіляр, який народився і виріс у краю, де був сформований знаменитий загін Сидора Артемовича Ковпака, чув із вуст свого дядька Григорія Якименка та двоюрідного брата Івана Приходька, партизанів-ковпаківців.

Перша солідна публікація Миколи Андрійовича з проблем міграції українського селянства з'явилась у єдиному тоді фаховому загальноукраїнському історичному журналі Академії Наук під символічною назвою: “Український історичний журнал”.¹ У цьому ж видавництві аспірант-заочник М.А. Якименко за час свого навчання опублікував ще одну працю, обґрунтувавши в ній крах переселенської політики царизму в губерніях України.² Третю статтю із теми своєї дисертації автору вдалося опублікувати в республіканському міжвідомчому тематичному науковому збірнику „Питання історії СРСР”, що виходив раз на рік при Харківському державному університеті.³ На початку 1976 року робота над дисертацією була завершена, що дало підстави відділу історії капіталізму Інституту історії АН УРСР рекомендувати її до захисту. Проте з невідомих дисертанту причин близько двох років його праця до захисту не допускалася. Тільки після виїзду автора за межі України йому, як асистенту кафедри історії Камчатського державного педагогічного інституту, 7 грудня 1977 року захист було, нарешті, дозволено. Після трьохрічної праці на далекій Камчатці Микола Андрійович у жовтні 1979 року повернувся у рідну Полтаву, пов'язавши відтак своє майбутнє з Полтавським державним сільськогосподарським інститутом. Як безпартійний, він міг працювати лише викладачем філософії, а пізніше й такої своєрідної дисципліни як „науковий комунізм”. У ті роки науковцю-гуманітарію майже неможливо було уникнути засад ідеології і вимушеної співпраці з системою суцільної ідеологізації. Займаючись історією або іншою суспільно-політичною дисципліною, дослідник був змушений рухатися у фарватері, прокладеному

винятково марксистською доктриною. Інакше його б чекала доля Василя Стуса, Валерія Марченка, В'ячеслава Чорновола та ряду інших відомих і невідомих широкому загалу дисидентів. Однак, незважаючи на певний тиск із боку тогочасних керівників кафедри, ювіляр не спокусився на модні в той час теми щодо „керівної ролі КПСС” чи „Організації соціалістичного змагання” або формування так званої „соціалістичної дисципліни”. З публікаціями на подібні теми не було жодних проблем. Старший викладач кафедри історії і наукового комунізму, а з 1986 року – доцент М.А. Якименко, продовжував досліджувати міграційні рухи українського селянства епохи ринкових реформ кінця XIX – початку XX століття, яка в ті часи офіційно класифікувалась як епоха капіталізму. Наприкінці 70-х і на початку 80-х років ним було опубліковано ряд фундаментальних праць, що тогочасною офіційною наукою було визнано як *новий напрям* у сфері історико-економічних досліджень.⁴ Адже саме за цих умов у ті часи приймалися до захисту докторські дисертації. У грудні 1989 року така дисертація була захищена у Київському університеті ім. Т. Шевченка. Однак і в цьому випадку недоброзичливці намагалися перешкодити затвердженню Всесоюзною атестаційною комісією захищеної праці, наслідком чого мав місце повторний її захист у 1990 році в державному університеті м. Ростова-на-Дону. На цей раз під час голосування жодного „чорного шару” науковці не кинули. Через рік Вчена рада ПДСГІ одногласно висловила за присвоєння автору дисертації „Селянські переселення з України в період капіталізму (1861-1917 рр.)” вченого звання професора.

Як справжній науковець, ентузіаст своєї справи, Микола Андрійович і після захисту докторської дисертації продовжував досліджувати улюблену тему міграцій населення, опублікувавши низку нових праць, у яких було розкрито причини, зміст, форми, динаміку, особливості та соціально-економічне і політичне значення міграцій українського селянства. Саме його перу належить обґрунтування висновків щодо залежності міграційних процесів від рівня заробітної плати, ступеня забезпеченості земельними угіддями, наявності сторонніх заробітків та ряду інших причин. Окрім широкого залучення першоджерел із фондів історичних архівів Москви, Ленінграда, Томська, Києва, Полтави, Харкова, Чернігова, Херсону, Одеси та ряду інших міст, ювіляр використав математичні методи обробки статистики міграційних процесів, зокрема коре-

ляційний аналіз, чого так звані „провінційні” дослідники в той час майже не практикували. Про рівень обґрунтування наукових висновків свідчить, зокрема, той факт, що М.А. Якименко став переконливо критикувати ряд загальновідомих висновків Леніна, які багатьма радянськими істориками сприймалися на віру. Проте публікація відповідної праці в академічному московському журналі стала можливою вже після розпаду Радянського Союзу, хоча була подана задовго до цієї події.⁵ З розширенням прав вищих навчальних закладів в умовах незалежної України наш інститут, а з 2000 року – академія, одержали можливість друкувати власний науковий вісник, а також монографічні дослідження своїх науковців. Саме завдяки цьому в 2003 році академія забезпечила видання його праці „Переселення селян з України на Далекий Схід в епоху ринкових реформ кінця ХІХ-початку ХХ ст.” тиражем 300 примірників. Уже підготовлена до друку і незабаром побачить світ ще одна його монографія: „Міграції українського селянства в період капіталізму” (8 друк. арк.) та „Історія розвитку тваринництва Полтавщини” – 8 друк. арк. (у співавторстві з В.М. Нагаєвичем). Його перу належить також „Історія Полтавської державної аграрної академії”, основи якої були закладені, на думку автора, у 1895 році, коли у Полтаві почала функціонувати школа садівництва і городництва.

Ознайомившись із вищенаведеними фактами, у читача може виникнути думка щодо певного звуження наукових інтересів М. А. Якименка навколо одних лише проблем аграрних міграцій українського селянства. Проте такий висновок не має під собою жодних підстав. Правдою є лише те, що він, як представник аграрного вищого навчального закладу, практично не виходив за межі проблем українського села, що, на думку авторів цих рядків, не є недоліком. Навпаки, даний факт свідчить про послідовність і цілеспрямованість Миколи Андрійовича щодо його наукових пошуків. На початку 90-х років, коли в країні на різних рівнях, у тому числі й у парламенті, йшла гостра дискусія щодо реформування економічних відносин на ринкових засадах, він відгукнувся на це своєю оригінальною статтею про земельну оренду в Україні кінця ХІХ-початку ХХ ст.⁶ У наступні роки на сторінках головного економічного журналу України („Економіка України”) він опублікував дві ґрунтовні статті, присвячені: 1) досвіду приватизації колективної земельної власності в Україні епохи сталинських реформ; 2) торгівлі землею в

Україні епохи вільного підприємництва та її соціально-економічних наслідків.⁷ Свою позицію щодо реформування аграрного сектору економіки України на сучасному етапі ювіляр виклав у пресі і у зв'язку з обговоренням та наступним прийняттям у 1996 році нової Конституції України.⁸ Головна ідея цих публікацій – обґрунтування необхідності якнайшвидшого завершення формування ринкових відносин, під якими автор розуміє такі їх невід'ємні складові, як приватну власність на засоби виробництва, оренду, вільнонайману робочу силу, приватну торгівлю тощо. Доречно буде згадати тут і такі суспільно значущі колективні праці як: „Полтава: Історичний нарис” та „Полтавщина: Історичний нарис”, що побачили світ, відповідно, у 1999 та 2006 роках.

Досліджуючи порівняно далекі від сьогодення проблеми вітчизняної історії, ювіляр одночасно не залишався осторонь від таких доленосних подій сучасності, як розпад Радянського Союзу,⁹ 60-ті роковини голодомору 1932-1933 років,¹⁰ 50-річчя операції „Вісла”¹¹ та вибори до Верховної Ради України.¹² Зауважимо, що згадані публікації були надруковані як в обласній, так і в республіканській пресі, що дає підстави говорити не тільки про регіональне, а й всеукраїнське їх значення.

Відомо, що суспільна оцінка діяльності будь-якого доктора наук, професора включає у себе також з'ясування його ролі як наставника молоді. У цьому плані про Миколу Андрійовича є що сказати, хоч у вищому навчальному закладі негуманітарного профілю відповідні можливості у суспільствознавця дещо обмежені. Відсутність аспірантури не завадила, однак, підготувати протягом останніх десяти років чотирьох кандидатів наук, три з яких вищою атестаційною комісією України були кваліфіковані як економісти (наші викладачі Андрій Пантелеймоненко та Оксана Краснікова і Людмила Крот – із Кременчуцького політехнічного університету), а один (Дмитро Селіхов) у 2002 році став кандидатом юридичних наук. У даний час над дисертаціями успішно працюють три здобувачі з числа викладачів і співробітників ПДАА – Юлія Крайсвітня досліджує соціально-економічні наслідки сталинської аграрної реформи в губерніях України, Світлана Макарець („Виробництво та збут сільськогосподарської продукції в Україні наприкінці ХІХ і на початку ХХ ст.”) та Світлана Сухопар („Соціально-економічні і політичні наслідки скасування кріпосного права в Україні”). Успішний захист згаданими викладачами своїх дисер-

тацій пояснюється не лише напруженою працею авторів над збором, аналізом та систематизацією фактичного матеріалу, але й оригінальною тематикою досліджень, що є, поза сумнівом, заслугою наукового керівника. Загальновідомо, що на сучасному етапі розвитку науки, незалежно від її змісту, найзначніші відкриття здійснюються на межі ряду наук. Так, власне, і з'являються нові напрями, які після відкриття нових законів і закономірностей стають із часом окремими самодостатніми науками. Тематика здобувачів ювіляра (за виключенням історико-правової дисертації Дмитра Селіхова) передбачає проведення відповідних наукових дій на межі історії та економіки, з істотним переважанням у відповідних дисертаціях останнього зрізу знань. Немає сумніву в тому, що за умови наполегливості та сис-

тематичної роботи над своєю тематикою згадані здобувачі досягнуть своєї мети, а наш навчальний заклад поповниться дипломованими фахівцями відповідної кваліфікації.

Справжньою відрадою для Миколи Андрійовича є його донька Оксана і син Максим. Затишне родинне коло, створене дружиною Валентиною Миколаївною, впливає нові сили навіть у нелегкі хвилини життя, додає оптимізму і впевненості у завтрашньому дні. По всіх своїх рідних і близьких звіряє він правильність обраного шляху й потрібність справи, якій присвятив життя. Тому, можливо, здається невичерпною його віра в людей, в їх неосяжний творчий потенціал, здатність власними силами прокладати шлях до кращого майбутнього.

*Головко М.В., доцент,
Швець Н.О., старший викладач
кафедри українознавства
Полтавської державної аграрної академії*

Примітки:

1. Якименко М.А. Організація переселення селян з України в роки століпінської аграрної реформи // УІЖ. – 1974. – № 7. – С.32-42.
2. Якименко М.А. Крах переселенської політики царизму в 1906 – 1913 рр. // УІЖ. – 1976. – № 7. – С.41-50.
3. Якименко М.А. Деякі питання переселенської політики царизму в III Державній думі // Питання історії СРСР. – Харків, 1975. – Вип. 19. – С.80-87.
4. Переселенческая политика царизма и проблема заселения Камчатки в XX в. (1906-1916 гг.) // Проблемы аграрной истории Дальнего Востока. – Хабаровск, 1979. – С.17-28; Организация переселения крестьян в Сибирь и на Дальний Восток в годы столыпинской аграрной реформы (1906-1914 гг.) // Там само. – С.3-16; Советская историография переселения крестьян в Сибирь и на Дальний Восток (1861-1917 гг.) // История СРСР. – 1980. – №5. – С.91-104; Переселенческая политика царизма в 1861-1881 годах // Крестьянство Сибири периода разложения феодализма и развития капитализма (Сборник научных трудов). – Новосибирск, 1981. – С.45-67; Міграції українського селянства (1861-1905 рр.) // УІЖ. – 1982. – №9. – С.61-70; Вплив революції 1905-1907 рр. у Росії на переселенську політику царизму // Вітчизняна історія. Республіканський міжвідомчий збірник. – Київ, 1983. – Вип. 9. – С.61-62; Аграрные миграции в России // Вопросы истории. – Москва, 1983. – №3. – С.17-31; Більшовицька преса про крах переселенської політики царизму // УІЖ. – 1984. – №2. – С.86-91; // Переселенческая политика царизма и проблема заселения Севера Европейской России (конец XIX – начало XX в.) // Вопросы истории Европейского Севера. Межвузовский сборник. – Петрозаводск, 1984. – С.80-91; Массовое заселение Сибири и Дальнего Востока в освещении отечественной дворянско-буржуазной историографии (1861-1917 гг.) // История и историки. – Москва, 1985. – С.66-87; Переселенческая политика царизма и Крестьянский поземельный банк // Вопросы истории СССР. – Харьков, 1986. – Вып. 31. – С.106-113 (у співавторстві з А. Опрєю); Селянська колонізація Південної України в другій половині XIX ст. // УІЖ. – 1987. – №2. – С.37-43; Побут українських селян-переселенців (кінець XIX – початок XX ст.) // Народна творчість та етнографія. – 1987. – №5. – С.16-21; В. И. Ленин об аграрных миграциях и переселенческой политике царизма в эпоху капитализма // Межвузовский сборник научных трудов. – Омск, 1987. – С.3-13; Аграрные миграции как фактор пролетаризации крестьянства Украины и усиления революционного движения сельской бедноты в начале XX в. // Рабочий класс Украины в общероссийском революционно-освободительском движении. Сборник научных трудов. – Киев, 1988. – С.75-82; Еконо-

- мічні основи переселенського руху селян України в період капіталізму // Історія народного господарства та економічної думки Української РСР. Республіканський міжвідомчий збірник наукових праць. – Вип. 23. – Київ, 1989. – С.55-60; Переселение крестьян на Дальний Восток в конце XIX – начале XX в. (на примере выходцев с Украины) // Хозяйственное освоение русского Дальнего Востока в эпоху капитализма. Сборник научных трудов. – Владивосток, 1989. – С.81-92; Переселение крестьян на Северный Кавказ во второй половине XX века // Известия Северо-Кавказского научного центра высшей школы. Общественные науки. – Ростов-на-Дону, 1989. – № 1. – С.92-96; Дискусії з питань переселення селян в місцевих Комітетах про потреби сільськогосподарської промисловості (1902-1903 рр.) // Історія народного господарства та економічної думки Української РСР. Республіканський міжвідомчий збірник наукових праць. Вип. 22. – Київ, 1988. – С.69-73; Организация переселения крестьян с Украины на Дальний Восток (1883-1901 гг.) // Вопросы истории СССР. Республіканський міжведомственный научный сборник. Вип. 33. – Харьков, 1988. – С.110-117; Міграції селянства як фактор розвитку міжетнічних зв'язків на Україні в період домонополістичного капіталізму // Історичні дослідження. Вітчизняна історія. Республіканський міжвідомчий збірник наукових праць. Вип. 16. – Київ, 1990. – С.28-33.*
5. О социальном составе крестьян-переселенцев в России 80-х годов XIX – начала XX века // Отечественная история. – Москва, 1993. – №1. – С.174-181.
 6. Земельна оренда на Україні в період капіталізму // УІЖ. – 1991. – №2. – С.54-63.
 7. Приватизація селянської надільної землі в Україні у 1906-1917 рр.: причини, зміст, наслідки // Економіка України. – 1997. – №8. – С.62-70 (у співавторстві з Селіховим Д.А. і Красніковою О.М.); Торгівля землею в Україні та її соціально-економічні наслідки (1861-1918 рр.) // Економіка України. – 1999. – №8. – С.65-74 (у співавторстві з Красніковою О.М.).
 8. Закон прямої дії. Обговорюємо проект Конституції України // Зоря Полтавщини. – 1992. – 30 жовтня; Україна на переломі: проблеми і перспективи // Зоря Полтавщини. – 1993. – 14 жовтня; Про здоровий глузд і політичні амбіції. Проблеми реформування АПК у світлі нової Конституції України // Сільські обрії. – Київ, 1997. – №10-12. – С.5-7; Реформування аграрно-промислового комплексу як фактор економічної стабілізації в Україні: історичний досвід та уроки // Наукові записки. Вип. 9. – Київ, 1999. – С.246-248; Державне та ринкове регулювання сільськогосподарського виробництва в Україні: історичний досвід та уроки // Вісник Полтавського сільськогосподарського інституту. – 2000. – №6. – С.68-69 (у співавторстві з Красніковою О.М.).
 9. Для чого Україні незалежність? Соціально-економічні нотатки // Зоря Полтавщини. – 1991. – 4 жовтня; Україна на переломі: проблеми і перспективи // Зоря Полтавщини. – 1993. – 14 жовтня.
 10. Українське село: 70 літ перебудови. – Полтава, 1993. – 118 с.; Канібали XX століття. До 60-тої роковини голодомору в Україні // Зоря Полтавщини. – 1993. – 7 березня; Хто може це спростувати? (До 60-річчя голодомору 1932-1933 рр.) // Золоті ворота. – 1993. – Вип. 4. – С.3-12.
 11. Як УРСР стала мачухою. До 50-річчя операції “Вісла” // Зоря Полтавщини. – 1997. – 20 травня; 25 травня; Депортація українців із Польщі на Полтавщину та її наслідки // Березіль. – 1998. – № 1-2. – С.162-169.
 12. Кому віддамо чолом 27 березня? // Зоря Полтавщини. – 1994. – 1 березня; 3 березня; Від червоної ностальгії лікує історія // Культура і життя. – 1994. – 16 березня; Ти ще розквітнеш, рідна ненько // Зоря Полтавщини. – 1997. – 23 серпня; Живучість великого обману // Зоря Полтавщини. – 1999. – 3 лист.; Скільки можна дурити людей? // Полтавська думка. – 1999. – 12 лист.

* Публікація тез регіональних, республіканських та всесоюзних наукових конференцій за цей час у даному випадку не врахована (прим. автора).

ЗАСЛУЖЕНОМУ ВІНАХІДНИКУ УКРАЇНИ ВІКТОРУ САМОРОДОВУ – 55 РОКІВ

П'ятого серпня цього року виповнилося 55 років від дня народження відповідальному редактору „Вісника Полтавської державної аграрної академії” Віктору Миколайовичу Самородову. Разом із його редактором – доктором сільськогосподарських наук, професором В.М. Писаренком – Віктор Миколайович стояв біля витоків нашого часопису, єдиного періодичного наукового видання аграрного профілю на Полтавщині. На сьогодні, не без старань ювіляра, воно набуло загальноукраїнського та міжнародного визнання.

Віктор Миколайович Самородов – Заслужений винахідник України, лауреат премій – імені Л.П. Смиренка Національної Академії наук України, імені М.М. Гришка Ради ботанічних садів та дендропарків України, відзначений медаллю академіка М.І. Вавилова Російської Академії наук, медаллю Міжнародного Союзу садівників. За постійну інтелектуальну роботу його відмічено відзнаками „Людина досягнень 1992 року” (Міжнародний біографічний центр, Кембрідж, Великобританія), „Полтавець року” (1993 рік, „Зоря Полтавщини”),

„Кращий винахідник Полтавщини” (2001 та 2005 рр.). Науковий доробок ювіляра – 36 авторських свідоцтв та патентів України на винаходи, 325 наукових публікацій, серед яких – учбові посібники, монографії, наукові розвідки з питань прикладної ботаніки, екології, історії науки.

Особливо плідною є його робота з вивчення представників роду Ехінацея. У цій царині, разом зі своїм колишнім учнем, а нині – колегою і співавтором, доцентом кафедри землеробства та агрохімії Сергієм Поспеловим, Віктор Миколайович опублікував першу в СНД монографію, присвячену ехінацеї. Він вивів два її сорти – Красуня Прерій (ехінацея біла) та Зірка Миколи Вавилова (ехінацея пурпурова), занесених до Реєстру сортів України, створив цікаву колекцію, власноруч зібравши зразки у природному ареалі зростання у США.

Зауважимо лише, що за останні 10 років роботи В.М. Самородова та С.В. Поспелова цитувалися вченими різних країн світу 310 разів. Це сталося завдяки тому, що ювіляр організував і провів у стінах нашої академії дві Міжнародні наукові конференції з питань вивчення і використання ехінацеї (1998 та 2003 рр.), був редактором збірників наукових праць, що користуються значною увагою з боку наукової спільноти світу.

Віктор Миколайович Самородов – відомий діяч української ботанічної науки. Багато років він обирається до складу Ради Українського ботанічного товариства та Ради ботанічних садів і парків України.

Наш ювіляр веде активну культурологічну та меценатську діяльність: він засновник Фонду академіка М.І. Вавилова при Полтавському краєзнавчому музеї (1987 р.). До речі, В.М. Самородов – єдиний представник України в складі Комісії Російської Академії наук по збереженню і розробці наукової спадщини академіка М.І. Вавилова. Його стараннями у Полтаві відкрито меморіальну дошку, а згодом – перший в Україні пам'ятник М.І. Вавилову, чий ім'ям названо проспект та Полтавську сільськогосподарську дослідну станцію – сучасний Полтавський інститут АПВ.

Зусиллями ювіляра в нашій області увічнені імена цілої плеяди видатних науковців: В.І. Вернадського, В.В. Докучаєва, М.М. Гришка, Д.К. Зерова, Л.П. Смиренка.

*В.М. Писаренко, ректор, доктор сільськогосподарських наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України,
М.М. Опара, проректор із наукової роботи, кандидат сільськогосподарських наук, Заслужений працівник сільського господарства України,
Полтавська державна аграрна академія*